

Advies : Quickscan flora en fauna 'Hofweg 1b-3 te America'

Datum : 24 oktober 2017

Opdrachtgever : fam. Janssen

Ter attentie van :

Projectnummer : 211x09613

Opgesteld door : Eva Henrard, NatuurInclusief

: Josine de Jongh, NatuurInclusief

Voor alle ruimtelijke ontwikkelingen geldt dat deze in overeenstemming met de Wet natuurbescherming moeten worden uitgevoerd. Ten behoeve van de sloop van de bestaande bedrijfsgebouwen aan de Hofweg 1b-3 te America is door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek een beoordeling gemaakt van de mogelijke effecten die het plan kan hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

De bescherming van de natuur is per 1 januari 2017 in Nederland vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet vormt voor wat betreft soortenbescherming en gebiedsbescherming een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Omtrent houtopstanden is de voormalige nationale Boswet eveneens in de Wet natuurbescherming opgenomen. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Wet Natuurbescherming en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken van december 2016.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 16 september 2017 door een ecooloog van NatuurInclusief, in opdracht van BRO, een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied en de directe omgeving hiervan. Tijdens het veldbezoek is gelet op de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten op basis van het aanwezige habitat en nest/verblijfsmogelijkheden. Daarnaast is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van 'expert judgement', nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten er voor kunnen komen binnen en nabij het plangebied en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Limburg geraadpleegd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd middels de quickscanhulp. Aan de hand van het verkennende onderzoek is vervolgens beoordeeld welke beschermde soorten daadwerkelijk voor (kunnen) komen binnen het plangebied en is er vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Hofweg 1b-3 te America. Het plangebied bevindt zich binnen de bebouwde kom van America en ligt naast een woonwijk en een perceel landbouwgrond. In figuur 1 is de topografische ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1: Topografische kaart ligging van het plangebied

Het plangebied betreft een bedrijfskavel welke in drie aparte kavels verdeeld wordt. Op het plangebied staan in totaal vier panden. Twee bedrijfspanden worden gesloopt waarna de vrijgekomen ruimte wordt ingericht als tuin. Op de plaats van een van de schuren wordt een woonhuis gebouwd. De rest van het perceel betreft een kleine goed onderhouden tuin en verharding.

In figuur 2 is het plangebied weergegeven met de twee bedrijfspanden welke de eigenaar voornemens is te slopen. De figuren 3 t/m 10 geven een impressie van het plangebied, middels foto's die zijn genomen tijdens het verkennende veldbezoek.

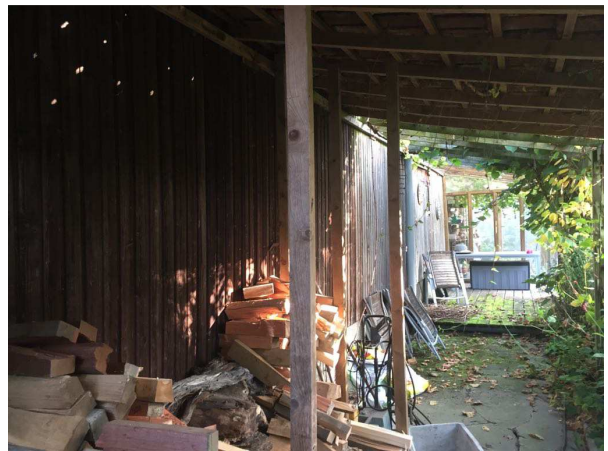
Figuur 2: Topografische kaart van de onderzoekslocatie met de twee te slopen panden

Figuur 3 en 4: Pand aan het westen van het plangebied, voor en zijaanzicht

Figuur 5 en 6: Binnenkant van het pand aan het westen van het plangebied en boerenwaluw nest bij het open gedeelte

Figuur 7 en 8: Pand aan het noorden van het plangebied, zij en vooraanzicht

Figuur 9 en 10: Binnenkant van het pand aan het noorden van het plangebied

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

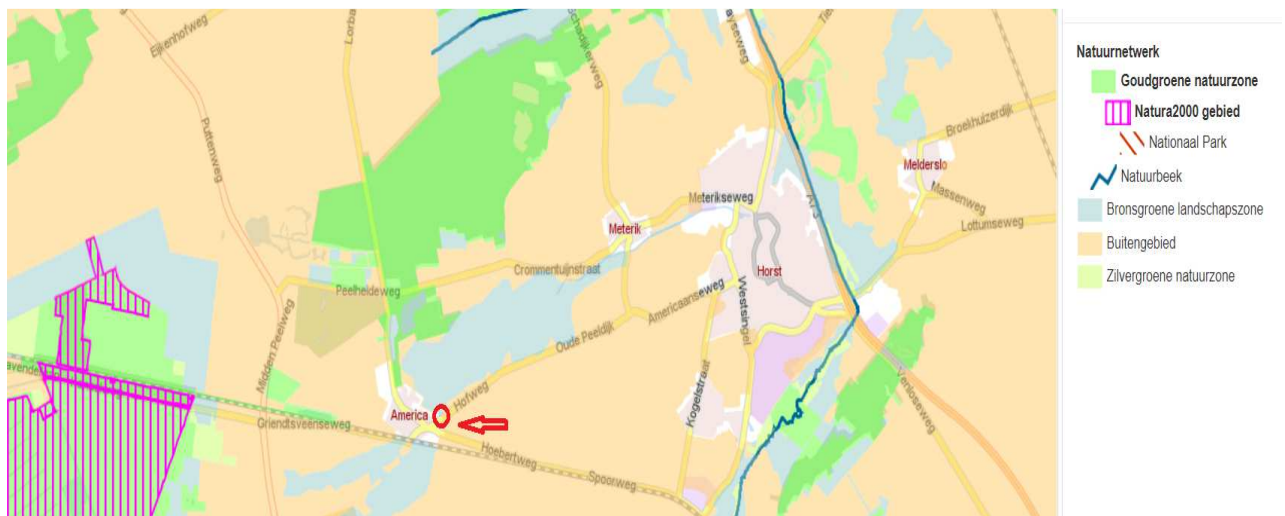
De Wet natuurbescherming, heeft voor wat betreft gebiedsbescherming, betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied zijn vergunningsplichtig.

Het plangebied is niet gelegen binnen de grenzen van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde gebied 'Deurnsche Peel en Mariapeel' ligt op circa 3,4 kilometer. Er worden dan ook, mede omdat sprake is van een zeer kleinschalige ontwikkeling, geen negatieve effecten verwacht. Vervolgonderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdeel Natura 2000, wordt niet noodzakelijk geacht.

Gebiedsbescherming vanuit provinciaal beleid

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen: Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden. Het netwerk wordt gevormd door kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones met als doel natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied te verbinden. De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen. De provinciale groenstructuur bestaande uit beschermingszones van verschillende typen (waaronder de Goudgroene en Zilvergroene natuurzones) zijn ruimtelijk vastgelegd in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (POL2014), dat is vastgesteld op 12 december 2014. De Goudgroene natuurzone vormt het netwerk aan bestaande natuurgebieden (voormalige EHS) en nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. De beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de Zilvergroene natuurzone. In het Provinciaal Natuurbeheerplan zijn de na te streven doelen weergegeven op het gebied van (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen. Activiteiten in deze gebieden zijn alleen toegestaan als ze geen negatieve effecten hebben op de wezenlijke kenmerken of waarden of als deze kunnen worden tegengegaan met mitigerende maatregelen.

Het plangebied is niet gelegen binnen het Natuurnetwerk Nederland of een ander provinciaal beschermd gebied. Het dichtstbijzijnde gedeelte van het Natuurnetwerk bevindt zich op circa 1 kilometer (zowel van de Goudgroene als Zilvergroene Natuurzones) afstand (zie figuur 11). Door de aard van de voorgenomen plannen blijven de omgevingscondities gelijk en zullen de wezenlijke kenmerken en waarden van de huidige staat van het Natuurnetwerk niet worden aangetast. Vervolgonderzoek in het kader van het Natuurnetwerk Nederland wordt dan ook niet noodzakelijk geacht.

Figuur 11: Weergave van NNN t.o.v. plangebied (Bron: POL14).

Toetsing beschermde houtopstanden

De bescherming van houtopstanden, conform de Wet natuurbescherming, heeft betrekking op alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gelegen buiten de bebouwde kom. Wanneer houtopstanden worden geveld, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Vanwege de ligging binnen de bebouwde kom van het plangebied en omdat er geen bomen gekapt worden tijdens de werkzaamheden is toetsing aan het onderdeel houtopstanden conform de Wet natuurbescherming bij dit plan niet aan de orde.

Toetsing soortenbescherming

De Wet natuurbescherming heeft, voor wat betreft soortenbescherming, betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en vlinders, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten en een aantal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die niet onder de aangewezen bescherming vallen, of die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt de zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 1.10 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Vanaf 1 januari 2017 moet, onder de Wet natuurbescherming, bij ruimtelijke ontwikkelingen naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met juridisch zwaarder beschermde soorten vanuit nationaal en Europees oogpunt. Beschermde soorten vanuit nationaal oogpunt betreffen soorten uit 'bijlage A en B' van de Wet natuurbescherming. Beschermde soorten vanuit Europees oogpunt betreffen soorten uit

Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, de soorten uit Bijlage 1 en 2 Verdrag van Bern, en Bijlage 1 verdrag van Bonn, en alle in Europa inheemse vogels (Vogelrichtlijn).

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten') zijn de nesten en de functionele leefomgeving jaarrond beschermend. Ten slotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). Vooralsnog is het uitgangspunt dat deze indeling gehandhaafd blijft, totdat de provincies deze hebben aangepast en vastgesteld.

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er vrijstelling verleend kan worden (al dan niet door te werken volgens een goedgekeurde gedragscode), of dat er een alternatieve oplossing mogelijk is waardoor er geen negatief effect kan plaatsvinden. Indien dit niet mogelijk is, zal ontheffing aangevraagd moeten worden op basis van een geldig wettelijk belang, waarbij de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten niet in het geding komt. De ontheffing kan dan onder voorwaarden worden verleend.

Vogels

De bebouwing aan de noordzijde van het plangebied is voorzien van een golfplatendak (asbest) en houten betimmering. Aan de binnenzijde is het dak geïsoleerd met steenwol en afgewerkt met platen. Omdat het dak van golfplaten is gemaakt wordt deze erg warm in de zon en bevat niet het juiste klimaat voor nesten van bijvoorbeeld huismus of gierzwaluw. Daarnaast zijn er tevens geen dakranden, nisjes of spleten aanwezig waarvan deze soorten gebruik van kunnen maken.

De bebouwing aan de westzijde van het plangebied is ook voorzien van een golfplaten dak en een enkelsteens muur. Ook bij dit pand is het dak aan de binnenkant geïsoleerd met steenwol en afgewerkt met platen. Door de golfplaten bevat het dak niet het juiste klimaat voor nesten. Aan de buitenkant zijn geen dakranden, nisjes of spleten aanwezig welke gebruikt kunnen worden voor vogels. Een deel van dit pand is open en is daarom wel toegankelijk voor vogels. Tijdens het veldbezoek zijn daar twee nesten aangetroffen. Eén niet identificeerbaar en één van een boerenzwaluw, figuur 6.

Subconclusie

Bij de sloop van het noordelijke pand is het uitgesloten dat er een (mogelijke) nestplaatsen van een vogelsoort verloren gaat. Bij het westelijke pand wordt geadviseerd om buiten het broedseizoen van broedvogels te slopen.

Vleermuizen

De twee panden hebben allebei een golfplaten dak welke in de zon erg heet worden. Hierdoor bevatten eventuele ruimtes onder het dak niet het juiste klimaat voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Daarnaast zijn er aan de buitenkant van de panden geen spleten, kieren of gaten aanwezig. Het pand is hierdoor ongeschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. De tuin bevat een kleine vijver met beplanting. Door de relatief kleine tuin en de foerageer mogelijkheden in de directe omgeving is er

geen sprake van een essentieel foerageergebied. Het plangebied bevat geen essentiële lijnvormige structuren voor vliegroutes.

Subconclusie

Binnen het projectgebied zijn geen vaste rust- of verblijfplaatsen, vliegroutes of essentieel foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig. Hierdoor zijn negatieve effecten op vleermuizen op voorhand uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Het pand aan de westkant van het plangebied is zo goed als hermetisch afgesloten waardoor verblijfplaatsen van beschermde grondgebonden zoogdieren in of aan het pand niet mogelijk zijn. Het pand aan de noordzijde van het plangebied is open en kan betreden worden. Echter zijn er in en om het pand geen mogelijkheden voor een verblijfplaats omdat de nodige ruimte en beschutting ontbreekt. Daarnaast zijn bij het veldbezoek geen verblijfindicaties van marterachtigen aangetroffen.

Subconclusie

Negatieve effecten op beschermde grondgebonden zoogdieren zijn op voorhand uitgesloten.

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van RAVON zijn in de bredere omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van de levendbarende hagedis. Deze soort leeft in heidegebieden en structuurrijke bermen en ruigten. Het plangebied voorziet niet in dergelijk habitat. Het is dan ook uit te sluiten dat het plangebied deel uitmaakt van het leefgebied van de levendbarende hagedis.

Subconclusie

Negatieve effecten op reptielen zijn op voorhand uitgesloten

Amfibieën

Omdat de tuin oppervlaktewater bevat en achter het plangebied zich oppervlaktewater bevindt is het mogelijk dat overwinterende amfibieën zich in het noordelijke pand bevinden in de wintermaanden. Zwaar beschermde soorten worden niet verwacht.

Subconclusie

Om te voorkomen dat overwinterende amfibieën verstoord worden is het aan te raden de werkzaamheden buiten de overwinteringsperiode van amfibieën uit te voeren (maart – oktober). Negatieve effecten op zwaar beschermde amfibieën zijn op voorhand uitgesloten.

Vissen

Omdat de werkzaamheden geen effect hebben op de vijver die in de tuin ligt kan deze soortgroep buiten beschouwing worden gelaten.

Subconclusie

Negatieve effecten voor beschermde vissen zijn op voorhand uitgesloten.

Ongewervelde diersoorten

Omdat de werkzaamheden geen effect hebben op de vijver die in de tuin ligt kunnen libellen buiten beschouwing worden gelaten. Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat met waard- en nectarplanten. Het is uitgesloten dat er binnen het projectgebied geschikt habi-

tat aanwezig is voor een (beschermde) vlindersoort. De aanwezigheid van de overige beschermde ongewervelde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoorn, is eveneens uitgesloten. Binnen het projectgebied en in de omgeving is geen geschikt habitat aanwezig.

Subconclusie

Negatieve effecten voor beschermde ongewervelde soorten zijn op voorhand uitgesloten.

Vaatplanten

De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Aangezien het plangebied bestaat uit een onderhouden tuin en verharding is de aanwezigheid van beschermde plantensoorten redelijkerwijs uitgesloten. Tijdens het veldbezoek is ook geen (beschermde) muurvegetatie waargenomen.

Subconclusie

Negatieve effecten voor beschermde vaatplanten worden op voorhand uitgesloten.

Conclusies

Op basis van deze quickscan wordt vervolgonderzoek naar het voorkomen van negatieve effecten op verschillende soortgroepen of effecten op beschermde gebieden niet noodzakelijk geacht. Evenmin is er sprake van een noodzaak tot het indienen van een ontheffingsaanvraag voor overtreding van verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming ten aanzien van soorten dan wel een vergunningsaanvraag in het kader van gebiedsbescherming. Het onderdeel houtopstanden is bij dit plan op voorhand niet aan de orde.

Vanwege de nesten van boerenzwaluw bij het open gedeelte van het pand aan de westkant van het plangebied wordt geadviseerd om dit pand voor april of na augustus te slopen om zo verstoring te voorkomen. Daarnaast wordt geadviseerd om rekening te houden met mogelijk overwinterende amfibieën. De beste periode om beide panden te slopen zijn de maanden augustus, september, oktober.

Samenvatting

In onderstaande tabel is samengevat of de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kan hebben op beschermde soorten en/of gebieden, en wat de eventuele vervolgstappen zijn, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is tevens weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Soortgroep		Potentieel aanwezig	Sprake van verstoring	Vervolgtraject / maatregelen	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	Algemeen	Ja	Nee*	-	*Buiten broedseizoen werken.
	jaarrond beschermd	Nee	Nee	-	-
Vleermuizen	verblijfplaatsen	Nee	Nee	-	-
	foerageerhabitat	Nee	Nee	-	-
	vliegroutes	Nee	Nee	-	-
Grondgebonden zoogdieren		Nee	Nee	-	-
Reptielen		Nee	Nee	-	-
Amfibieën		Ja	Nee*	-	Buiten overwinteringsperiode werken.
Vissen		Nee	Nee	-	-
Ongewervelden		Nee	Nee	-	-
Vaatplanten		Nee	Nee	-	-

Gebiedsbescherming	Afstand tot gebied	Sprake van verstoring	Vervolgtraject	Bijzonderheden / opmerkingen
Natura 2000				geen externe versturende factoren
Natuurnetwerk Nederland				wezenlijke ecologische waarde en kenmerken blijven gelijk
Houtopstanden	-	-	-	In dit geval niet van toepassing

Tabel 1: Overzicht (potentiele) aanwezigheid beschermde soorten/gebieden en te nemen vervolgstappen

Geraadpleegde bronnen

Algemene Literatuur

- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (red.) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden / European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Literatuur Limburg

- van Buggenum, H.J.M., R.P.G. Geraerds & A.J.W. Lenders (red.) 2009. Herpetofauna van Limburg. Verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in de periode 1980-2008. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.
- Hermans, J.T., R.W. Akkermans, F. Mertens, J. van der Weele & H.W.G. Heijligers 2004. Werkatlas libellen in Limburg. Inventarisatiegegevens periode 1977-2003. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Roermond.
- Huizinga, C.E., L.S.G.M. Verheggen & R.W. Akkermans 2005. Werkatlas zoogdieren in Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Roermond.
- Huizinga, C.E., R.W. Akkermans, J.C. Buys, J. van der Coelen, H. Morelissen & L.S.G.M. Verheggen 2010. Zoogdieren van Limburg. Verspreiding en ecologie in de periode 1980-2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.
- Kurstjens, G., B. Peters & K. van Looy 2010. De flora van het Maasdal. Ontwikkelingen van bijzondere soorten sinds de start van natuurontwikkeling vanaf 1994. Deelrapport 7. Kurstjens ecologisch adviesbureau, Beek-Ubbergen / Bureau Drift, Berg en Dal / INBO, Brussel.

Algemene websites

- bij12.nl (kennisdocumenten van o.a. huismus, gierzwaluw en diverse vleermuissoorten)
- eis-nederland.nl (soortgegevens ongewervelden)
- floron.nl (soortgegevens planten)
- ravn.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
- sovon.nl (soortgegevens vogels)
- synbiosys.alterra.nl/natura2000 (Natura 2000-gebieden)
- verspreidingsatlas.nl/planten (verspreidingsgegevens planten)
- vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders en libellen)
- wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-03-01 (wettekst Wet natuurbescherming)
- www.zoogdierverseniging.nl (soortgegevens zoogdieren)

Provinciale websites

- www.polviewer.nl (NNN en beschermde gebieden in Limburg)
- www.natuurgegevensprovincielimburg.nl (natuurgegevens provincie Limburg)